

Sociale verkiezingen en gegevensbescherming

1. Inleiding

De sociale verkiezingen zouden plaatsvinden tussen 11 en 24 mei 2020, maar vanwege de coronacrisis hebben de sociale partners besloten de procedure voor de sociale verkiezingen op te schorten en deze zullen op een nader te bepalen datum plaatsvinden.

Sinds de laatste sociale verkiezingen in 2016 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming¹ (hierna "AVG" genoemd) goedgekeurd. Deze verordening is sinds 25 mei 2018 rechtstreeks van toepassing in alle EU-lidstaten en de sociale verkiezingen van dit jaar zijn dan ook de eerste waarvoor de AVG geldt.

De organisatie van de sociale verkiezingen in de ondernemingen brengt een verwerking van persoonsgegevens met zich mee door de werkgever.

In het kader van deze verkiezingen moet ervoor worden gezorgd dat de gegevens van de betrokken personen altijd worden verwerkt in overeenstemming met de grondbeginselen van de gegevensbescherming, die hieronder kort worden beschreven :

- **Finaliteitsbeginsel:** de gegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld (in dit geval de organisatie van sociale verkiezingen) en mogen niet verder worden verwerkt op een wijze die niet met deze doeleinden verenigbaar is.
- **Beperkte opslagperiode:** de gegevens mogen niet langer worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
- **Rechtmatige verwerking:** de gegevens moeten rechtmatig, eerlijk en transparant ten aanzien van de betrokkene worden verwerkt. Er moet dus gebruik gemaakt worden van een duidelijke en eenvoudige taal. Dit betreft in het bijzonder de informatie die verstrekt wordt over de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke (in dit geval de werkgever) en de doeleinden van de verwerking. Dit gaat eveneens over de bijkomende informatie die kan verstrekt worden zodat een gerechtvaardigde en transparante verwerking verzekerd is. De individuen moeten ingelicht worden over de risico's, de regels, garanties en rechten die verband houden met de verwerking alsook de manier om hun rechten uit te oefenen.
- **De minimale gegevensverwerking:** de persoonsgegevens moeten toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor het doeleinde waarvoor de gegevens worden verwerkt. Verwerk dus enkel het strikte minimum.
- **Het juistheidsbeginsel:** de gegevens moeten juist zijn en zo nodig worden bijgewerkt. Alle redelijke maatregelen moeten worden genomen om onnauwkeurige gegevens die - uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt - uit te wissen of te verbeteren.

¹ Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG.

- **Integriteits- en vertrouwelijkheidsbeginsel:** de gegevens moeten volgens een afdoend veiligheidsniveau worden verwerkt door gebruik te maken van passende, technische en organisatorische maatregelen.

2. Wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen.

A. Algemeen.

De wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen (hierna "de wet sociale verkiezingen"), bevat de regels betreffende de installatie en werking van de ondernemingsraden (hierna "de raden") en de comités voor preventie en bescherming op het werk (hierna "de comités"), alsook de bijzondere regels die van toepassing zijn voor sommige gerechtelijke beroepsprocedures die kunnen worden ingediend in het kader van de verkiezingsprocedure.

De verwerking van persoonsgegevens in het kader van sociale verkiezingen is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting, d.w.z. de verplichting van werkgevers om sociale verkiezingen te organiseren in hun bedrijven in overeenstemming met de wet betreffende de sociale verkiezingen. De verwerking van persoonsgegevens in deze context is gebaseerd op artikel 6.1, c van de AVG.

Het nagestreefde welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinde bestaat uit het organiseren van de sociale verkiezingen op transparante wijze volgens de wettelijke vereisten.

B. De gegevens die verwerkt worden in het kader van de sociale verkiezingen

In het kader van de sociale verkiezingen zullen de persoonsgegevens worden verwerkt door de werkgever, de Federale Minister van Werk, de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, de Raad, het Comité, de werknemers- of werkgeversorganisaties en de vakbondsdelegaties, en dit in verschillende fases van de procedure.

Er zal in het kader van deze verkiezingen een grote hoeveelheid gegevens worden verwerkt over het personeel (arbeiders, bedienden, inclusief directie- en kaderleden) en, in sommige gevallen, over de uitzendkrachten, met name betreffende:

- Personen die een leidinggevende functie of kaderlidfunctie uitoefenen (Art. 10 van wet sociale verkiezingen)
- Personen die een leidinggevende functie of kaderlidfunctie uitoefenen (Art. 12 van wet sociale verkiezingen)
- Personen die een leidinggevende functie of kaderlidfunctie uitoefenen, kieslijsten, verantwoordelijk voor het versturen van de oproepbrieven (Art. 14 van de wet sociale verkiezingen)
- lijsten van de kieskandidaten, klachten, gewijzigde lijsten, vervangingen (Art. 33 van de wet sociale verkiezingen)

- Samenstelling van de stembureaus en indeling van de kiezers (Art. 43 van de wet sociale verkiezingen)
- Lijst met getuigen (Art. 44 van de wet sociale verkiezingen)
- Oproepingsbrieven (Art. 47 van de wet sociale verkiezingen)
- Stembiljetten (Art. 50 van de wet sociale verkiezingen)
- Stemming per brief (Art. 57 van de wet sociale verkiezingen)
- Kiezerslijsten op het stembureau en stemming per brief (Art. 59 van de wet sociale verkiezingen)
- Processen-verbaal (met name Art. 67, 68, 78 §2 en §3 van de wet sociale verkiezingen).

Deze gegevens moeten gedurende een minimumperiode worden bewaard, die systematisch in de wet wordt gespecificeerd.

Het verdient de voorkeur dat het bedrijf expliciet verwijst naar de rechtsgrond van elke verwerking, zodat de betrokkenen worden geïnformeerd en er dus sprake is van transparante communicatie.

Daarnaast voorziet de wet sociale verkiezingen in de verwerking van gegevens met betrekking tot het lidmaatschap van een representatieve organisatie van werknemers of kaderleden. Dit gegeven wordt beschouwd als een gevoelig gegeven als bedoeld in artikel 9 van de AVG² en de verwerking ervan is in principe verboden, behalve wanneer een van de uitzonderingen van artikel 9 §2 van de AVG van toepassing is.

De verwerking van deze gegevens in het kader van sociale verkiezingen levert in dit geval geen problemen op, het vindt plaats met uitdrukkelijke toestemming van de kandidaat (art. 6.1, a en b van de AVG), in het kader van sociale verkiezingen binnen de onderneming. De verwerking van dergelijke gegevens is derhalve noodzakelijk en staat in verhouding tot het nagestreefde doel.

C. Bijzondere vragen

a. Doorgifte van gegevens aan de vakbonden

Met het oog op de sociale verkiezingen binnen een onderneming vraagt een vakbond de onderneming om een lijst van personeelsleden om propaganda te sturen. Mag dit?

De werkgever beschikt over de persoonsgegevens van het personeel voor het doeleinde personeelsbeheer en loonadministratie. Het doorgeven van deze gegevens aan de vakbonden met het oog op de verzending van propaganda in het kader van sociale verkiezingen is een verwerking die in se niet verenigbaar is met het oorspronkelijke doeleinde waarvoor de

² « Verwerking van persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid zijn verboden ».

werkgever de personeelsgegevens heeft verkregen, namelijk personeelsbeheer en loonadministratie.

Gelet op het gebrek aan een wettelijke basis voor deze doorgifte mag de werkgever de persoonsgegevens van het personeel aan de vakbonden bijgevolg enkel doorgeven indien elke individuele werknemer hiertoe zijn voorafgaande ondubbelzinnige en geïnformeerde toestemming heeft gegeven. Geïnformeerd betekent dat de werkgever - vooraleer de toestemming van de werknemer in te winnen - informatie moet verstrekken over deze verwerking. Zo moet hij aan de werknemer de naam en het adres meedelen van de verwerkingsverantwoordelijke (hier de vakbond) aan wie zijn gegevens worden meegegeeld. Ook moet hij de werknemer op de hoogte brengen van het doel van de doorgifte (hier de verzending van propaganda in het kader van sociale verkiezingen).

Het spreekt voor zich dat de gegevens van werknemers die geweigerd hebben toestemming te geven niet mogen worden doorgegeven.

b. Terbeschikkingstelling van elektronische documenten

De wet betreffende de sociale verkiezingen bepaalt dat bepaalde gegevens moeten worden geafficheerd, maar dat deze affichering kan worden vervangen door elektronische beschikbaarheid, op voorwaarde dat alle werknemers er tijdens hun normale werkuren toegang toe hebben (bijvoorbeeld artikel 14, lid 3, van de wet sociale verkiezingen, dat voorziet in de affichering van een bericht met onder meer de voorlopige kieslijsten).

Deze terbeschikkingstelling beoogt het verzekeren van de transparantie en de collectieve controle gedurende de hele verkiezingsprocedure binnen de onderneming, en om aan elke werknemer de mogelijkheid te bieden een bezwaar in te dienen in geval van onjuistheden of de al dan niet terechte inschrijving van een persoon op een lijst (art. 30 van de wet sociale verkiezingen).

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit") oordeelde in haar advies nr. 156/2018 van 19 december 2018, dat dit doeleinde³ rechtmatig is. De Autoriteit merkt echter op dat hoewel deze terbeschikkingstelling van de kieslijsten elektronisch mag gebeuren, een doorgifte van deze lijsten via e-mail aan de werknemers een verhoogd risico zou meebrengen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De gegevens zouden door sommige personen kunnen worden bewaard, doorgegeven of hergebruikt voor andere doeleinden dan het oorspronkelijke doeleinde van de verwerking. Dergelijke maatregelen zouden strijdig zijn met het proportionaliteitsbeginsel en het beginsel van de minimale gegevensverwerking (art. 5.1, c, van de AVG) in de mate dat er andere, minder ingrijpende middelen bestaan om de kieslijsten elektronisch aan de medewerkers mee te delen. Bijgevolg zou het versturen van de lijsten zelf via e-mail aan de werknemers moeten uitgesloten zijn, evenals een openlijke publicatie op de website van de onderneming. De terbeschikkingstelling van de kieslijsten via elektronische weg zou veeleer moeten plaatsvinden op een gesloten platform of intranet dat door de werkgever is beveiligd en enkel toegankelijk is voor de werknemers van de

³Te vinden op de website van de Autoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-156-2018.pdf>

onderneming. Dit belet niet dat een e-mail kan verstuurd worden aan de werknemers met een link naar een dergelijk platform of intranet, op voorwaarde dat enkel de werknemers van de onderneming hier toegang toe hebben.

c. Elektronisch stemmen

Artikel 71 en volgende van de wet sociale verkiezingen machtigt en omkadert het elektronisch stemmen.

Indien de werkgever besluit de sociale verkiezingen langs elektronische weg te organiseren, maakt hij gebruik van een informaticasysteem dat voldoet aan de vereisten van artikel 72 van de wet sociale verkiezingen. Dit informaticasysteem of deze software zal worden ontwikkeld door een fabrikant die zal optreden als "verwerker"⁴ met betrekking tot de verwerking van gegevens in het kader van de organisatie van de stemming.

De verwerker moet voldoen aan de vereisten die zijn vastgelegd in artikel 28 van de AVG, met name het bieden van voldoende garanties dat passende technische en organisatorische maatregelen worden ingezet, zodat de verwerking voldoet aan de vereisten van de AVG en de bescherming van de rechten van de betrokkene wordt gewaarborgd.

Tussen de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker zal een contract moeten worden gesloten waarin het doel en de duur van de verwerking, de aard van de verwerking, het soort persoonsgegevens en de categorieën van betrokkenen, de verplichtingen en rechten van de verwerkingsverantwoordelijke worden vastgelegd.

Bovendien moeten de garanties van artikel 28, lid 3⁵, van de AVG in acht worden genomen.

⁴Het begrip "verwerker" is bepaald in artikel 4, 8° van de AVG als « *leen natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/ dat ten behoeve van de verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt* ».

⁵ Die overeenkomst of andere rechtshandeling bepaalt met name dat de verwerker:

- a) de persoonsgegevens uitsluitend verwerkt op basis van schriftelijke instructies van de verwerkingsverantwoordelijke, onder meer met betrekking tot doorgiften van persoonsgegevens aan een derde land of een internationale organisatie, tenzij een op de verwerker van toepassing zijnde Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepaling hem tot verwerking verplicht; in dat geval stelt de verwerker de verwerkingsverantwoordelijke, voorafgaand aan de verwerking, in kennis van dat wettelijk voorschrift, tenzij die wetgeving deze kennisgeving om gewichtige redenen van algemeen belang verbiedt;
- b) waarborgt dat de tot het verwerken van de persoonsgegevens gemachtigde personen zich ertoe hebben verbonden vertrouwelijkheid in acht te nemen of door een passende wettelijke verplichting van vertrouwelijkheid zijn gebonden;
- c) alle overeenkomstig artikel 32 vereiste maatregelen neemt;
- d) aan de in de leden 2 en 4 bedoelde voorwaarden voor het in dienst nemen van een andere verwerker voldoet;
- e) rekening houdend met de aard van de verwerking, de verwerkingsverantwoordelijke door middel van passende technische en organisatorische maatregelen, voor zover mogelijk, bijstand verleent bij het vervullen van diens plicht om verzoeken om uitoefening van de in hoofdstuk III vastgestelde rechten van de betrokkene te beantwoorden;
- f) rekening houdend met de aard van de verwerking en de hem ter beschikking staande informatie de verwerkingsverantwoordelijke bijstand verleent bij het doen nakomen van de verplichtingen uit hoofde van de artikelen 32 tot en met 36;

Tot slot neemt, de verwerker geen andere verwerker in dienst zonder de voorafgaande specifieke of algemene schriftelijke toestemming van de verwerkingsverantwoordelijke.

d. Rijksregisternummer.

Het Rijksregisternummer is een gegeven waarvan de verwerking zeer strikt is geregeld in de Belgische wetgeving. De wet van 8 augustus 1983 betreffende de organisatie van een Rijksregister van de natuurlijke personen (hierna de Rijksregisterwet) regelt onder meer het gebruik van het rijksregisternummer.

In het kader van de sociale verkiezingen moet in sommige elektronische stemsoftware de eID-kaart worden gelezen en het rijksregisternummer worden verwerkt om de identificatie en authenticatie van de kiezers tijdens de stemming mogelijk te maken. Uit onderstaande analyse blijkt dat de loutere kennis van het rijksregisternummer op grond van de wet geen gebruik van dit nummer is waarvoor een voorafgaande toestemming vereist is. Bovendien is geen voorafgaande toestemming vereist wanneer het nummer uitsluitend wordt gebruikt voor de identificatie en authenticatie van een natuurlijke persoon in het kader van een informaticatoepassing.

Artikel 8, §1, van de Rijksregisterwet bepaalt dat toestemming voor het gebruik van het rijksregisternummer wordt verleend door de minister van Binnenlandse Zaken wanneer dit gebruik noodzakelijk is voor de uitvoering van taken in het algemeen belang.

Bovendien bepaalt artikel 8, §2, van die wet dat bij het lezen van een identiteitskaart (...) of bij het ontvangen van een certificaat voor elektronische handtekening of een certificaat voor elektronische authenticatie, de loutere kennis van het rijksregisternummer geen gebruik vormt waarvoor een voorafgaande toestemming vereist is.

Artikel 8 § 3 bepaalt dat een "machtiging tot gebruik van het rijksregisternummer niet vereist is indien het Rijksregisternummer uitsluitend gebruikt wordt met het oog op de identificatie en authenticatie van een natuurlijk persoon in het kader van een informaticatoepassing".

Bovendien bepaalt artikel 6, §4, lid 2, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten dat: *"het Rijksregisternummer (...) alleen mag worden gebruikt indien dit gebruik bij of krachtens een wet, decreet of ordonnantie is toegestaan. De elektronische identiteitskaart mag enkel gelezen of gebruikt worden met de vrije, specifieke en geïnformeerde toestemming van de houder van de elektronische identiteitskaart"*.

-
- g) na afloop van de verwerkingsdiensten, naargelang de keuze van de verwerkingsverantwoordelijke, alle persoonsgegevens wist of deze aan hem terugbezorgt, en bestaande kopieën verwijdert, tenzij opslag van de persoonsgegevens Unierechtelijk of lidstaatrechtelijk is verplicht;
 - h) h) de verwerkingsverantwoordelijke alle informatie ter beschikking stelt die nodig is om de nakoming van de in dit artikel neergelegde verplichtingen aan te tonen en audits, waaronder inspecties, door de verwerkingsverantwoordelijke of een door de verwerkingsverantwoordelijke gemachtigde controleur mogelijk maakt en eraan bijdraagt.

Waar het gaat om de eerste alinea, punt h), stelt de verwerker de verwerkingsverantwoordelijke onmiddellijk in kennis indien naar zijn mening een instructie inbreuk oplevert op deze verordening of op andere Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepalingen inzake gegevensbescherming."

De wet op het Rijksregister bepaalt echter dat de loutere kennis van het rijksregisternummer niet wordt beschouwd als een gebruik van het nummer waarvoor een voorafgaande toestemming vereist zou zijn.

Ten slotte bepaalt artikel 6, §4, tweede lid van de wet van 19 juli 1991 dat de elektronische identiteitskaart alleen mag worden gelezen of gebruikt met de vrije, specifieke en geïnformeerde toestemming van de houder van de elektronische identiteitskaart, maar het vierde lid van hetzelfde artikel bepaalt dat een houder van de elektronische identiteitskaart niet mag weigeren zijn gegevens te lezen en/of te gebruiken indien de houder het bewijs van zijn identiteit moet leveren, bijvoorbeeld bij het stemmen bij sociale verkiezingen.⁶

Wat het rijksregisternummer van de uitzendkrachten betreft, kan het uitzendbureau het rijksregisternummer van de uitzendkrachten alleen meedelen aan de gebruikende onderneming die de verkiezingen langs elektronische weg organiseert, wanneer het zeker is dat de betrokken werknemer voldoet aan de voorwaarden om op de verkiezingsdag te stemmen. De uitzendkracht moet echter wel door het uitzendbureau op de hoogte worden gesteld van deze mededeling. De voorafgaande toestemming van de uitzendkracht is niet vereist.

e. Andere vragen:

Hebt u andere vragen over de organisatie van de sociale verkiezingen? U vindt meer uitleg in de brochure "*Sociale verkiezingen 2020: Brochure betreffende de verkiezingen voor de ondernemingsraden en de comités voor preventie en bescherming op het werk*", gepubliceerd door de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg⁷.

⁶Het artikel 6, §4 van de wet van 19 juli 1991 preciseert immers: "*Onverminderd artikel 1 van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten*". Volgens het artikel 1 van dit koninklijk besluit, moet een identiteitskaart worden voorgelegd "*in het algemeen, telkens als de houder het bewijs van zijn identiteit dient te leveren*", hetgeen met een elektronische stem niet het geval is.

⁷ <https://werk.belgie.be/sites/default/files/content/publications/NL/Brochure%20SV%202020.pdf>